

FORSVARSMINISTERIET

NOTAT

København, den 5. april 2006

HØRINGSSVAR - FORSVARSLOVEN

Forslaget til ændringer af forsvarsloven blev sendt i høring den 16. marts 2006 med frist for bemærkninger den 24. marts 2006.

Forsvarsministeriet har modtaget 12 eksterne høringssvar, hvoraf 4 indeholder substantielle bemærkninger.

Grønlands Hjemmestyre

Grønlands Hjemmestyre har bemærket, at sagen skal forelægges for Landstinget, idet der er tale om en lov, der har særlig betydning for Grønland. Det fremgår endvidere, at Landsrådets forårssamling finder sted i perioden 24. april - 12. maj 2006. Fristen for anmeldelse af dagsordenspunkter var den 17. marts 2006, men sagen forventes dog at kunne behandles på forårssamlingen i henhold til dispensation.

Forsvarsministeriet skal bemærke, at lovforslaget ikke kan afvente Landsrådets forårssamling, og har som følge heraf besluttet at ændre lovteksten. Det fremgår således af en ny § 3 i lovforslaget, at loven ikke er gældende for Færøerne og Grønland, men ved kongelig anordning kan sættes i kraft for disse landsdele med de afvigelser, som de særlige færøske eller grønlandske forhold tilsiger.

Ovenstående er ved skrivelse af 29. marts 2006 meddelt Færøernes Lagting og Grønlands Hjemmestyre. Udenrigsdirektoratet ved Grønlands Hjemmestyre har ved brev af 2. april 2006 meddelt Forsvarsministeriet, at man ikke har bemærkninger til den valgte fremgangsmåde.

Landsforeningen af beskikkede advokater

Landsforeningen af beskikkede advokater har som svar på høringen fremsendt sit svar til Justitsministeriet og har i den forbindelse henvist til punkt 2.1 og in fine. Landsforeningen har bl.a. bemærket, at lovforslaget ikke alene er knyttet til bekæmpelse af terror og spredning af masseødelæggelsesvåben, men også retter sig mod anden grænseoverskridende kriminalitet. Dette begreb er ikke nærmere defineret og kunne således i princippet omfatte brugstyveri af en cykel i Kruså, der føres over grænsen til Tyskland.

Landsforeningen har endvidere bemærket, at der ikke er sat anden begrænsning, end at videregivelsen kan have betydning for en af efterretningstjenesternes opgaver. Bestemmelsen vil give mulighed for at udveksle oplysninger ikke alene om sigtede eller mistænkte personer, men også oplysninger om almindelige ikke-kriminelle borgere, hvis vej tilfældigt på et eller andet tidspunkt har krydset en person, der er i myndighedernes søgelys. Oplysninger om de pågældende kan være interessante som led i opbygning af en dækkende profil af den mistænkte.

Endelig har landsforeningen oplyst, at man foruden det ovenfor anførte ikke har behandlet de øvrige foreslåede ændringer af forsvarsloven på grund af den korte tidsfrist.

Det er Forsvarsministeriets opfattelse, at grænseoverskridende kriminalitet, der omfatter eksempelvis almindelig brugstyveri af en cykel næppe kan siges at ligge inden for efterretningstjenesternes kernekompetence. Med andre ord vil sådanne oplysninger i langt de fleste tilfælde ikke kunne siges at have betydning for varetagelse af tjenesternes opgaver. Det fremgår flere steder klart af bemærkningerne til § 13, stk. 2 og stk. 3, hvilken type forbrydelser der med lovforslaget sigtes mod. Det skal være oplysninger om terror eller grænseoverskridende kriminalitet, der kan have afgørende betydning for politiets evne til at til at imødegå terrorhandlinger eller andre meget alvorlige samfundstruende forbrydelser, herunder forbrydelser mod staten. Det fremgår også af bemærkningerne, at Forsvarets Efterretningstjenestes indhentning bl.a. er rettet mod terrorisme og våbenspredning, herunder transport og handel med konventionelle våben, samt spredning af materialer og teknologi til udvikling og produktion af masseødelæggelsesvåben, og mod international organiseret kriminalitet i øvrigt, herunder i områder med udsendte danske styrker.

Til landsforeningens bemærkninger om hvilke persongrupper der er omfattet af lovforslaget, skal Forsvarsministeriet bemærke, at det er korrekt, at lovforslaget også omfatter ikke-kriminelle personer. Forsvarsministeriet skal henvise til at sådanne oplysninger allerede i dag kan udveksles mellem efterretningstjenestene i henhold til forvaltningslovens bestemmelser.

Den tværministerielle arbejdsgruppe anfører i sin rapport, at en række forhold taler for, at efterretningstjenesterne - uden at der i hvert enkelt tilfælde skal foretages en nærmere konkret vurdering i forhold til den enkelte oplysning - bør have adgang til at udveksle oplysninger. Arbejdsgruppen har i den forbindelse bl.a. peget på de usikkerhedsmomenter og det tidsforbrug, som de gældende regler er forbundet med for efterretningstjenesterne.

I lovgivningen er der allerede i dag en række bestemmelser, som på særlige områder fraviger de generelle forvaltningsretlige regler, og som skaber mulighed for videregivelse og indhentelse af oplysninger, uden at der i det enkelte tilfælde skal indhentes samtykke eller foretages en konkret interesseafvejning. Det gælder bl.a. udlændingelovens § 45 a vedrørende efterretningstjenesternes adgang til oplysninger i udlændingesager. Det er

således ikke usædvanligt, at der på givne områder er fundet at gøre sig så væsentlige hensyn gældende, at de generelle regler i forvaltningsloven i et vist omfang bør fraviges.

Forsvarsministeriet skal endelig påpege, at det af bemærkningerne fremgår, at såfremt Politiets Efterretningstjeneste beslutter at indlede en egentlig efterforskning på baggrund af de modtagne oplysninger, vil dette ske i henhold til de gældende retningslinier herfor, herunder retsplejelovens bestemmelser.

Dansk Retspolitisk Forening

Dansk Retspolitisk Forening har bl.a. bemærket, at lovudkastet næppe vil bidrage til en øget sikkerhed ved at forebygge eller opklare terroristiske handlinger udover, hvad politiet allerede i gældende lovgivning har mulighed for.

Om udveksling af oplysninger mellem efterretningstjenesterne bemærker Dansk Retspolitisk Forening, at en sådan bestemmelse set i lyset af formålet med efterretningstjenesternes virksomhed ikke forekommer unaturlig. Det påpeges, at et sådant samarbejde må kræve, at kontrolmekanismerne med efterretningstjenesternes virksomhed skærpes betydeligt.

Afslutningsvist bemærker Dansk Retspolitisk Forening, at det forventede tætte samarbejde mellem efterretningstjenesterne rejser spørgsmålet om effektiviteten af kontrollen. Foreningen anfører, at en ny affattelse af Wamberg-udvalgets arbejde ikke kan løse problemet. Om Folketingets Kontroludvalg anfører foreningen, at tavshedspligten for medlemmerne af Folketingets Kontroludvalg reelt medfører, at denne kontrol er ikke eksisterende.

For så vidt angår spørgsmålet om, hvorvidt forslaget er egnet til at øge sikkerheden ved forebyggelse, skal Forsvarsministeriet henvisne til afsnittet på side 2 vedrørende den tværministerielle arbejdsgruppes overvejelser.

Til spørgsmålet om Wamberg-udvalgets kontrol er det Forsvarsministeriets opfattelse, at det på det foreliggende grundlag er for tidligt at konkludere, at udvalgets arbejde ikke kan løse problemet. Forsvarsministeriet vil kontakte Wamberg-udvalget med henblik på at tilvejebringe grundlag for, at udvalget fremover kan føre det nødvendige tilsyn med Forsvarets Efterretningstjeneste.

Det Kriminalpræventive Råd

Rådet er af den opfattelse, at ny lovgivning, der skal forebygge og bekæmpe terrorisme, skal respektere Den Europæiske Menneskerettighedskonventions grundlæggende frihedsrettigheder. Rådet bemærker endvidere, at sådan lovgivning ikke må diskriminere de borgere, som lovgivningen vedrører og noterer sig i den forbindelse, at der i udkastet til lovforslaget ikke skeles til race, religion, politisk overbevisning eller lignende.

Forsvarsministeriet opfatter rådets bemærkninger som en generel udtalelse, idet ministeriet kan konstatere, at rådet i sit høringssvar ikke har tilkendegivet, at man konkret finder, at lovforslaget er i strid med Den Europæiske Menneskerettighedskonventions grundlæggende frihedsrettigheder, ligesom rådet ikke har bemærket, at det konkrete lovforslag skulle diskriminere borgerne.